

Vocabulari internacional de metrologia

Introducció del diccionari en línia

1. Contextualització del projecte

El diccionari en línia *Vocabulari internacional de metrologia* recull la terminologia continguda a la traducció catalana del *Vocabulari internacional de metrologia. Conceptes fonamentals i generals i termes associats*, 3a ed. (d'ara endavant, VIM3).

El projecte de traducció a la llengua catalana del VIM3, considerada l'obra de referència internacional de la metrologia, va ser una iniciativa de l'Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic (ACCLC) que es va desenvolupar durant els anys 2010-2012.

El Centre de Terminologia TERMCAT va donar assessorament metodològic i terminològic a l'ACCLC. La traducció catalana es va publicar la primavera de 2012 en un opuscle¹, com a publicació commemorativa del X Congrés de Ciències de Laboratori Clínic, que va tenir lloc a Manresa el març de 2012. L'obra és també [consultable en línia](#).

El *Vocabulari internacional de metrologia* és un diccionari en línia que aplega la terminologia continguda en l'esmentada versió catalana del VIM3, la qual s'ha completat amb els equivalents en altres llengües i, eventualment, s'ha adequat per a la difusió en aquest format digital.

2. Contingut del diccionari

El diccionari en línia conté 144 termes catalans específics de la metrologia, amb les definicions corresponents, els equivalents en castellà, anglès, francès, portuguès i el codi de referència de l'apartat del VIM3 que identifica cadascun dels termes en l'obra en paper. En alguns casos, s'inclouen també aclariments conceptuals o notes d'exemple, que en uns casos puntuals consisteixen en imatges.

Les dades terminològiques, consultables en forma de fitxes, corresponen a la informació terminològica de l'opuscle editat per l'ACCLC. Tanmateix, s'hi ha introduït algun petit canvi de redacció en alguna nota per a adaptar-ne el contingut a l'estructura del diccionari en línia, amb l'objectiu de facilitar la consulta de la informació als usuaris (per exemple, en les referències encreuades que apunten a les imatges). Igualment, de forma puntual, s'ha uniformitzat el tractament d'alguna entrada per a homogeneïtzar-la amb el tractament terminològic propi de les bases de dades del TERMCAT.

¹ ASSOCIACIÓ CATALANA DE CIÈNCIES DE LABORATORI CLÍNIC. *Vocabulari internacional de metrologia: Conceptes fonamentals i generals i termes associats*. Barcelona: Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic, 2012.

2.1. Contingut de les fitxes terminològiques

Cada fitxa terminològica del diccionari presenta la informació següent:

- Una denominació catalana, considerada *terme principal*, amb la categoria lèxica corresponent.
- Una o més denominacions catalanes, etiquetades com a *sinònims complementaris* (*sin. compl.*), si n'hi ha, també amb la categoria lèxica.
- Els *equivalents* en espanyol (*es*), francès (*fr*), anglès (*en*) i portuguès (*pt*), diferenciats també en terme principal i sinònims complementaris, si escau.
- El *codi de referència* de l'apartat del VIM3 (*cod*)
- L'àrea temàtica en què es classifica el terme dins el VIM3
- La *definició*
- Una nota o més, eventualment.
- Una imatge que completa les definicions o les notes, eventualment.

Exemple:

 naturalesa de magnitud

naturalesa de magnitud, n f
naturalesa, n f *sin. compl.*
es naturaleza de una magnitud
fr nature
fr nature de grandeur *sin. compl.*
en kind
en kind of quantity *sin. compl.*
cod 1.2
pt natureza de uma grandeza
pt natureza *sin. compl.*

<Magnituds i unitats>

Aspecte comú a **magnituds** mútuament comparables.

Nota: 1. La classificació de les magnituds segons la seva naturalesa de magnitud és, en certa manera, arbitrària.

Exemple 1: Les magnituds diàmetre, circumferència i longitud d'ona es consideren generalment magnituds d'una mateixa naturalesa de magnitud anomenada longitud.

Exemple 2: Les magnituds calor, energia cinètica i energia potencial es consideren generalment magnituds d'una mateixa naturalesa de magnitud anomenada energia.

Nota: 2. Les magnituds de la mateixa naturalesa en un **sistema de magnituds** determinat tenen la mateixa **dimensió**. Malgrat això, les magnituds d'una mateixa dimensió no són necessàriament d'una mateixa naturalesa.

Exemple: No es considera, per convenció, que les magnituds moment d'una força i energia siguin de la mateixa naturalesa, malgrat que tinguin la mateixa dimensió. Això també passa amb la capacitat tèrmica i l'entropia, i amb el nombre d'entitats, la permeabilitat relativa i la fracció de massa.

3. Criteris metodològics destacables del tractament de les dades

Normalització

En el decurs de les tasques de traducció alguns dels termes del VIM3 van ser consultats a la Secretaria del Consell Supervisor del TERMCAT per valorar-ne la possible normalització. Finalment, es va fer un estudi més aprofundit de tres denominacions del text oficial (en anglès i francès): *bilan d'incertitude / uncertainty budget*; *nature / kind*, i *traçabilité métrologique à une unité / metrological traceability to a measurement unit*).

La Secretaria del Consell Supervisor va avalar les formes proposades pels especialistes perquè tenen el vistiplau majoritari de diversos experts del sector, i perquè tant els conceptes com les definicions amb què es formulen tenen sentit especialment dins el vocabulari en què s'inscriuen, el contingut i la redacció del qual ja han estat consensuats dins el Comitè Comú per a les Guies de Metrologia (JCGM).

Finalment, les formes catalanes que es difonen en els tres casos esmentats són *compilació de la incertesa*, *naturalesa de magnitud* i *traçabilitat metrològica a una unitat de mesura*.

Tipografia

En el text de les definicions i les notes s'ha respectat el tractament tipogràfic de l'original en paper, quant a l'ús de negreta, cursiva i cometes per a les referències, d'acord amb el que es detalla en el document de [Convencions](#).

Equivalents

En els equivalents en altres llengües (castellà, anglès, francès i portuguès) en els casos de sinonímia s'ha mantingut la distinció entre terme prioritari i sinònim procedent de l'obra original; les denominacions s'han recollit respectivament com a *terme principal* i *sinònim complementari*.

Notes

Les notes que apareixen en la traducció catalana s'han inclòs en el diccionari en línia, convenientment adaptades quant a disposició del text i amb alguna modificació menor del redactat per afavorir la recuperació d'informació. En les referències encreuades s'ha respectat l'ús dels codis dels apartats identificadors de les entrades del VIM3 (tot i la seva utilitat vinculada més directament en l'obra en paper), perquè és una referència unívoca, emprada també en les versions en altres llengües.

Les taules que figuren en algunes de les notes s'han recollit com a imatges vinculades a la fitxa, amb una llegenda que identifica a quin camp de l'article corresponen.

4. Propòsit

Confiem que aquesta edició del *Vocabulari internacional de metrologia* sigui una eina útil per a tots els especialistes i els professionals que treballen en aquest camp del saber. A tots ells els convidem a utilitzar aquesta terminologia i a fer-nos arribar els seus suggeriments de millora a través de la **bústia de suggeriments** del TERMCAT.

TERMCAT